

L. 4. F. 95

Bröderna August och Emil Lövgren bor  
i sin stora enbarniga. De är ung-  
karlar? Affären är på gaveln. De finns  
ingen skylt som säger att det är någon  
butik. Det behövs heller inte, affären  
är allt för känd.

De är mycket intressanta och något  
öppri av ädelskalkning märks ej.  
Den äldre är ganska civiliserad  
Den yngre är lunkad på ena örat.  
Jag tror det är han som har hand om in-  
köpen till affären. När uppteckningen  
kom dit råk han i telefon och beställer  
varor. Det var inga stora pengar det  
rörde sig om. Tre paketluckor si-  
nare, två paket Greve Hamilton Tobak  
o.s.v. Den äldre berörda ligger oftast

13/9-66

L.U.F. 95

maten. Han antalade att han gessen-  
gätt någon köksställe i Paris.

De har fryst och köper köttslakt av  
svin och lamm. De jagar den yngre bröden  
han fiskar också till frysta m. Men  
de förstod att det inte gick att få mycket  
pengar till mat. De köper upp mer pengar  
den vad som går att till mat i matstaden.  
Men de är pipor i gång hela dagen. Den  
yngre bröden lycker pipen är ett såddat  
sällskap. Den äldre fören sin köpsall-  
skap.

Någon luckmat vill de inte ha.  
Sin affär har de som hobbyverksamhet.  
Genom den lilla rörelsen kommer de  
i kontakt med människor. Uppa affä-  
ren skulle de bli isbräda. De har

L. L. F. 95

bil, som den yngre någon gång kör. Han  
tycker trafikken är för stor. Den äldre  
slutade köra till för några år sedan.

De klagade över hur svårt det är att få  
hjälp till att stada. Var fjortonde dag  
kommer det en och stada av det mesta.

Det är två rum, kök, affären och  
ett rum mellan affären och kostboden.

Det är mycket för två så gamla män  
att hålla i ordning.

I affären finns en vinkelstol. Den  
ursprungliga stolen finns fortfarande  
 kvar. Det är en bred plankor ganska  
omvårdad. Ståborädsnämnden vill stö-  
ma ut den. Den är ganska i bruk  
med sin. Eftersom de inte handlade  
med köttvaror, såsom det ingen an-

LUF. 95

bedring att byta den. Myndigheterna  
gav med sig. Väggarna äro klädda  
med hyllor. På hela ena väggen var  
det lösa bords gäsmen. Det var de öfras  
svenska artiklar. Än hade det i stäl-  
let blivit sjuvakterna.

Tack var det rabschist i affären.  
Såga påskat och husken av varje slag.  
Jag såg ganska många husken husky  
för soffflakkar. Koramella och skok-  
lad. Moricki. Svängta-skorper.  
På den ena staden lag te skippa,  
och i en liden med glödvagg, några  
blutlaser. En poppdalslag med den  
skumpor bostror av olika slag, på  
golvet en spann med gumminskor.  
På en hylla ett fotografi på en solod.

LUF 95

Den manna hade varit husk på Huse  
by. Förrän skulle ställa köket till  
hembyggsföreningen.

För hundens påkänning fanns för  
sina soffor klädd med röd gulon.  
De var fästspärrade vid dörren. Latt  
man på den, en cyggen vid mot  
dörren. De hade lediga varit sitta  
i en buss. Där fanns kassaapparat  
och en elektrisk belysning. En  
stor glödlampa hängde i taket utan  
kupa.

Den affär skedde år 1872 av  
vi fader. Dagen handelsutbildning  
hade han af. Den månad hade  
han skolgång. Han lärde sig räkna  
och skriva i en sandbänk. En lärare

L. U. F. 95

fullad med sand. I den sanden stöcks  
börstbörsterna med en pinne.

Fau var född i byn och var yngst av 7  
systrar. Hans far var soldat och hans  
förfar stupade i kriget mot Finland  
1808.

Det var mycket fattigt i hemmet. Maten  
utgjordes för det mesta av potatis, stappad  
i "sillolake". Hans mor lär ha sagt  
när modern var som dödd: "Den minst  
får väl sitta ihjäl". Det var något  
mycket inte så riktigt att höra för en spä-  
ding. Vid 9 års ålder kom han till en  
morbror i Alghult för att vaka över  
hans morbrors hus. För att skrämmas  
den avrättade han en luv att döda i.  
I en smärning kom han till Alghult.

L. L. F. 95

Då blev det för honom och hans broder att  
kugga fämeder. För varje fämed fick de  
50 öre. Men de bodde så att han jag inte  
körde på. Far var mycket ekonomisk. För  
pengarna han sparat köpte han den lilla  
gården för 1000 kr. Det var i samband  
med ett gåvskifte. Om han kunde  
betala gården kontant så jag heller inte.

Far hade också varit bärarens behjälplig  
med slakt. Han hade även provat på affär-  
skhet, genom att åka runt på landsbyg-  
den och sälja köttning. (Det är något  
upptecknaren minns från sin barndom, var  
mycket vanligt. Men egen far tog hem  
köttning och sålde. Han kunde tjäna  
han något ibland. Men oftast förlorade  
han på. Det var ju svårt att förstå saken.)

L.4.F. 95

Jag vet heller inte hur han kom över sitt  
förlösta lagn. Om han hade pengar att betala  
kortant, eller ej. Han köpte så smalt och  
utvidgade så senare. År 1872 byggde  
vi till huset, så vi kunde få en större af-  
färslokal. Far brukade säga: "Det är gott  
att ha kunnat krypa, innan man kan  
gå." Vi var 5 systrar, 4 bröder och en syster.  
Mors bröder är 88 år, August 84, en bror i Amer-  
rika, som är 81 år, Emil 74 år. Systeren avled  
i 83 års ålder.

Far ville vi skulle få det bättre än han haft  
det. Vi leda aldrig nöd, och hade bättre mat  
än andra. Mor kokade vetekött, och det fick  
vi med som matsäck till skolan. Övrigt  
jag minns en skolkamrat jag hade.  
Han kallades för "Lötakubbe", "Lötakorb".



L. U. F. 95

Hansen på Isen som var borstbörst-  
makare. Till matställe hade han gjort  
samt bryt med "Kärrorna i" och  
små. Till det drack han hemlagat en-  
bärssida. En dyg, som var allmän  
förr.

För var inte intresserad av det kom-  
muna. Inom politiken var han ständ-  
igen "F. S. Hedin" hans idde. Han var  
enast bönderna när de ville höja  
börstpriset. Han gjorde hade varit med  
om allt i sin verksamhet. Han ville för-  
stärka hindra sig det inte uppsades.  
Han var liberal.

Affären var lika den ut i dag som den  
gjorde när de flyttade in den i egna  
huset. Laget var ju större de, så han lat

L. L. F. 95

byggda ett magasin. Det brann ned 1940.  
Magasinet förvarades lagret av iostsefersill.  
Det köpte han en hel vagnslast av vilket  
bevisar den stora åtgången på den varan.

Oftast slog sig några bönder ihop och  
delade en tunna. Priset på en sill år 1903  
var 5 öre styck. Bönderna delade även en tun-  
na trämmor. En tunna innehöll 280 t.  
Det köptes från Grönholms trämmeri. Den  
handeln var olaglig. På magasinet fanns  
även lagret av röpa gröna och gula.  
Soda och fotogen.

Tunnan mätningssystemet kom i bruk 1879  
använd för alu. Det mesta vägdes i skat-  
pund och hundecan betalade med skilling  
söler och styver. Vågen var en "penalt-  
våg". Fotogenlampen i facket. Någon

L. L. F. 95

Frättan ordning i affären har aldrig jem-  
nats. Koken låg så nära, så frättade  
vi oss. Det var många gånger om dagen  
det behövdes. Jag minns när jag be-  
hövde hjälpa till i affären, hur jag fick  
mina händer förskräckta av sillaken.

Påsar fanns inte. På disken låg en bun-  
d pappe, av det gjordes skutor och paketer.  
Det första sockret jag har hört talas om  
var kakssocker. Det var rundt stycken  
av en talliks storlek. Sockret var en  
lyxartikel, och köptes endast till jul  
eller andra stora högtider.

Så kom kappssocker. Det såldes i top-  
par om 7.5 och 5 kg. Enligt en koka-  
bok för 1904 kostade 1 kg. kaffe och  
ett kg. socker. Till sammans 1.60.

L.U.F. 95

Sågon eldstad fanns inte i den första  
affären, ej heller när vi flyttade in  
i Lillbyggnaden. Först vid sekelskiftet  
fick vi en fotogenkamin.

Folk var borta vid att spela. I Skoklovs  
konst fanns ingen uppvärming. Rantona  
fick ha påsar på händerna, när han  
spelade på orgeln.

Den första reklamskylten jag minns är  
"Pellerins margarin". Den hängde på väg-  
gen. Då smannigen kom det alltså fler  
reklamskyltar. Det var "Vita Björn" (Hatt-  
medel), Röd Björn (skumpulver), Ransse-  
rad tub, Agonaccos, Gyllenhammars havs-  
must.

Rägnvitt köpte för "hemnamalet", utav  
borden. Vefvitt avsågs som lytt och

L.U.F. 95

användes inte mycket. Bönarna sådde in-  
te vete.

Varorna köpte för det ganska pröande  
som ihland kunde vara så många att ha  
måtte gömma sig för att slippa tale med  
dem. De var oftast så lunnar och många  
gångar kunde det bli för mycket köp  
av en viss vara.

De stora glassöfverorna användes han  
mycket. Garnet köptes från Gamlastaden  
i Göteborg. Cordad - eller skän Lingby  
(kolonial) köpte från Hålsjöborgs  
posteri, agare H. J. Kihlson. Hjalmar Pekki  
Växjö levererade en del garn. Hjalmar  
Kihlson, Växjö (kolonial). J. G. Berg, Växjö  
(kolonial) Lenn, en jorðfarna i Kalmar (ma-  
nufaktur), Hjalmar Bonnellapinnari

LUF 95

Kackhaur, samt Dabb smis. Kackhaur.  
Det smiset var mycket torrt.

Får hade monops på det.

Smiset kom i tråkaggar, och sålde i  
1/2 och 1 kg. i skutar. En del kom  
med sina "dorr" och fick den fylld.  
En dorr kostade 5 öre.

Vi sålde över 1000 luntor garn om året.  
Det sålde i luntor eller vte. Det röd garn  
var mycket dyrt och det sålde i skarpur.  
Tute var det så underligt om det gick åt  
mycket garn. I nästan varje stuga fanns  
en vävstol. En del vävde till husbehov,  
andra till försäljning. Det mesta som  
vävdes till försäljning var, plutar och  
fotkläden.

Får visste så väl vad de på hem mycket

L.H.F. 95

göven, som gick åt till de olika varerna.

Han räknade inte ut det på papper. Det  
är. Det blev huvudsakligen

Affären hade gått ryktet om sig för de  
fina gästerna, och för "Dehrens" rums.

En stor artikel var till fisker. Ungefär  
300 kg. silvers till jularna. Den förvaras  
på magasinet.

Den vanliga korallen var Candy-  
socker (bästsocker)

Till tygorna räknades: kaffe, socker,  
samt vete mjöl.

För större ena affären. Blott vid  
jul fick vi hjälpa till. Befordringen  
på den tiden gick inte fort. Allt skunt  
le vägs upp. Tänk bara när kunderna  
kom med en flaska, som skulle fyllas

L. U. F. 95

med sina kunderna väntade så gärna.  
De var inte skrämda.

Såen vi har skött affären själv.  
Den närmaste affären fann vi i  
i Huseby. Den affären bytte ägare många  
gångar. Det fanns också flera inte de  
lönade sig med affär där. Kundkraven  
var de fattiga bördarna och slakterna  
på Huseby. De färdades handla på  
fredag. Den byskaden de inte klara.  
För den för affärsmanen blev ju till slut  
konkurs.

År 1904 öppnades en ny affär i Oddevå.  
1930 var det tid för den att bli igen. Ågaren  
hade gjord konkurs. Han hade 90,000 i  
skulder och 20,000 i tillgångar. Dessutom  
hade han förfälsket och fäst 2 1/2 år fängelse.



LUF 95

Det fanns också en orsak varför det gick så. För att få kunder började han säga till-  
gåse än vi. Det gick ju bra till en tid, för  
han betalade inte sina fakturor. Men  
kraschen kom. Han sålde rebeckuspytt  
för 50 öre kg. Det berodde på den svåra  
julekrisen 1902. Den gick så illa åt  
Husbyskogarna, så de såg ut som majade  
söderfält. Det behövdes mycket folk att  
röja i skogarna. De skickade efter norr-  
länningar för att utföra arbetet. Det tog  
flera av timmen det var röjt. Dessa norr-  
länningar ville bara ha fett fläsk. Rebeckus-  
pytten blev övers. Det var orsaken varför  
de såldes så billigt. För övrigt han  
lät sin egen familj äta den moten. Vi åt  
rebeckuspytt morgon, middag och kväll.

L.U.F. 95

En hundabilsgräs om dagen gick åt, ja ibland väjde de upp till 120 kg.

För han lät eniroka skinkor och leg fläsket. Det såldes han sedan fram emot viken och sommaren. De juke gjorde han några förluster.

Var hundskrek kom långväga ifrån. Ibland upp till en mil. Det var de långväga kundernas ärende, att handla gull.

Varje gång åkte lantborna till stan. Det var när något speciellt skulle handlas. De fick sätta sina hästar på vinden i Brandts gård. Där fanns stallar. Ofta gick de in till "Brandts" för att handla lite eller färs. Det var den finaste delikatessaffären i stan.

L. U. F. 95-

Knäddhandeln var vanlig hos för.

De flesta skötte sina arbetsbetingelser,  
en del hade inte möjlighet att göra  
färd för sig. Andra skumbad i skul-  
den. För skilde på armord och gälv-  
förvällad fattigdom. Mot de som var  
oförskyllt fattiga, kunde han efterkän-  
ka hela summan. Jag brukade ibland  
läsa ut med räkningar. Det var inte  
alltid så roligt att komma med beav-  
ber, närmast många inte hade en hel kof  
lekapp. Fattigdomen var stor även  
bland bönderna.

För godhet tog sig många uttryck.  
Jag minns att han till jul köpte en  
hel oca. Den stegades sönder och del-  
as upp. Det skulle bli julklappar till

L.U.F. 95  
backslagsvittarna. På julafton gick  
jag gå i väg med dessa paket. Det var  
kaffe, kaffe, socker och färs. Detta är  
bland mina givast minnen. Den gläd-  
jen, som skälade mig från dessa  
enkla gåll, glömmen jag aldrig.

Jag minns en liten vevrock här i Lym.  
Hon köpte sitt garn hos far. Lade sedan  
sina abote. Alltid räckte de inte till  
kostnadsbetaling. Hon gick så gärna hand-  
la på färd. Men när hon var öfver hon  
kommunen och tog hand om de små  
förläggare hon hade. Kvinnan hade af-  
mykt underlid av kommunen. De Ho:-  
hon var skyldig för, vägrade kommunen  
betala. För färd de sen. men förlorade  
målet.

L.U.F. 75

Stegen särskild tid för affärens öpp-  
nande och stängning, laus inte. Vi  
öppnade när första kunden kom, det  
kunde ibland vara kl. 7. Stängde gjord  
vi när sista kunden hade gått. Det kun-  
de ibland inte bli för en affär på  
kvällen. Skogsarbetarna på Kureby kun-  
de aldrig komma och handla förrän  
på kvällen.

Söndagar och helgdagar fogs inga  
kunder emot. Får en religion och höll  
stopp på vilodagen.

Hemsändring av varor förkom ej.  
Tiderna har förändrats. Kundmassan  
har minskat. Folk åker till stan för  
att handla. Flea stora varubilar  
hög runt varje vecka och "skämmar"

L. U. F. 95

ut den bofasta handeln. Många lant-  
handlare ha mått sig igen.

Lanthandlarna få bara stå till reds,  
när en liten smocka förtos. Som t. ex.  
De behöva inte gå. Det har plötsligt  
kommit främmnade. Många vill ha  
privathandeln kvar, men ingen gör nå-  
got för det skall bli så.

Får prissatte aldrig några varor. Alla  
priserna hade han i huvudet.

När vi övertog affären, prissatte vi  
på vanligt sätt.

Hajon reklam har vi aldrig haft, för att  
få kunder.

Som julklopp fick kunderna små pre-  
senter. Såsom klockor, föckloden. När  
apelsinerna kom i handeln, gav vi även

L 41 F 95

Karameller gav vi också bort som present.

Potken fick bryn, lades i vatten och

där den sedan hämtades

Telefon fick vi 1920. Den stod till kundernas förfogande utan kostnad.

Bukiken var den stora samlingsplatsen.

Där talades politik, ibland så höftigt att det ibland uppstod gäp.

Alla viktiga händelser omtalades för hantverksmännen, såsom dödsfall, födsler, samt skvallec. Hade mysketen väl kommit till affären, sprack den fort ut över bryn.

Tillan var det nästan bästa krosskudderna. De kunde mycket väl stå kvar i skivorna, efter det de hade handlat. Allting gick cirrarna i sina stugor.

L.L.I.F. 95

Därför när de fick en möjlighet att praf-  
fa, tog de tillfället i akt.

När det var frågan om några skrivelser,  
som skulle till myndigheterna och deklara-  
tionen, så kom de till oss. Det var service  
från vår sida.

Även vi hade ett stort lager av porslin,  
glas och bestick, som vi köpte ut.

"Vilket liv det var när någon dog." Det skul-  
le det tyckas oerhålligt. Men vänta nu det  
var husförhören. Den ene skulle överglän-  
sa den andre ifråga om tyndradet.

Jag minns ett husförhör. Där väntade hade  
köpt been mycket spul. Det åls och drack.  
Efter förtämandet skulle det bli en "effektö-"  
predikan. Samt det hade prästen valt:

"Om det såna vinkädet." Han ställde



L. 4. F. 95

frågån till en av männen: "Vad skall  
nu göras med de forra grenarna? Traret  
blev: "Det är bara till att "kölua", brän-  
na upp dem.

Detta är en del av vad bröderna  
Förqvist vet. Det är två bröder, med  
ett mycket gott minne och en stor  
livserfarenhet. Deras liv har varit inte  
alltid vitt en del på rosa. Men livet  
har lärt dem att ha förståelse för  
fattiga människor. Det var en stor  
upplevelse att få träffa dessa män,  
och få se en sådan affär.

En episod jag vill berätta är följande.  
Mitt under deras berättande säger emell  
den yngste till bror. "Hör du August  
gula bröstet på flygeln!" August

L. 47. 95

sätter sig och spelar. Det gick bra, men  
han var jätte inte belåten. Hans fingrar  
var alldeles stela. Han var trött och  
känner sig inte så bra. Di och di fick  
han gå och lägga sig. "Jag ska snart  
lämnas in, slutade han med